

Ειδικές Μελέτες 82

Η σημασία της Μετανάστευσης: Πώς η Γερμανία και ο κόσμος μπορούν να ωφεληθούν από την ελευθερή μετακίνηση των ανθρώπων

Philippe Legrain

JEDER MENSCH BRAUCHT
FREIHEIT, UM SEINE
ANLAGEN UND FÄHIGKEITEN
ENTFALTEN UND SICH
VERWIRKLICHEN ZU KÖNNEN.
Liberales Institut
OHNE FREIHEIT ERMÜDET
DER MENSCHLICHE GEIST,
VERFALLEN KULTUR UND
WISSENSCHAFTEN, STAGNIERT
DIE WIRTSCHAFT.
GEISTIGES LEBEN BRAUCHT
FREIHEIT GENAUSO, WIE DER
KÖRPER DIE LUFT ZUM ATMEN.

ΚεΦιΜ
Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών
Liberty Forum of Greece

Επίμετρο

Εκδόθηκε από Το Φιλελεύθερο Ινστιτούτο του
Ιδρύματος Φρίντριχ Νάουμαν
Reinhardtstraße 12
D-10117 Berlin

Τηλέφωνο: +49 30.28 87 78-35
Φάξ: +49 30.28 87 78-39
libinst@fnst.org
www.freiheit.org

Translated from the German original
by Dagmar Bernstorff
Μεταφράσθηκε από τα
Αγγλικά στα Ελληνικά από το ΚΕΦΙΜ

COMDOK GmbH
Office Berlin

Πρώτη έκδοση 2013

Εισήγηση που παρουσιάστηκε στο συνέδριο : «Διεθνείς Μεταναστεύσεις- Προβλήματα, Δυνατότητες, και Φιλελεύθερες Προοπτικές» που οργανώθηκε από το Φιλελεύθερο Ινστιτούτο του Ιδρύματος Naumann Friedrich, στο Πότσταμ της Γερμανίας, στις 28 Μαΐου 2009.

Δεύτερη έκδοση από το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών-Μάρκος Δραγούμης (ΚΕΦΙΜ) και το Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν για την Ελευθερία (FNF). Με χρηματοδότηση της κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Η Μετάφραση και η πρώτη έκδοση έγινε από το Ευρωπαϊκό Φιλελεύθερο Φόρουμ (ELF) με την στήριξη του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών και χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι απόψεις εκφράζουν αποκλειστικά το συγγραφέα και δεν αντι-κατοπτρίζουν αναγκαστικά τις απόψεις των παραπάνω οργανισμών.

Second edition published by the Liberty Forum of Greece - Markos Dragoumis (KEFIM) and the Friedrich Naumann Foundation for Freedom (FNF). Funded by the Federal Republic of Germany.

Translation and publication of the first edition by the European Liberal Forum asbl (ELF) with the support of Liberty Forum of Greece. Funded by the European Parliament. The views expressed in this publication are those of the author alone. They do not necessarily reflect the views of the abovementioned entities.

Ευχαριστούμε το Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν για την Ελευθερία, που μας επέτρεψε τη μετάφραση από το αρχικό κείμενο.

We wish to thank the Friedrich Naumann Foundation for Freedom for the permission to translate the original publication.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Πως η Γερμανία και ο κόσμος
μπορούν να ωφεληθούν από την
ελεύθερη μετακίνηση των ανθρώπων.

Philippe Legrain

Θέματα μετανάστευσης

Υπάρχει μια αντίφαση στην καρδιά του παγκοσμιοποιούμενου κόσμου μας. Καμιά κυβέρνηση, εκτός ίσως της Βόρειας Κορέας, δεν θα ονειρευόταν να προσπαθήσει να απαγορεύσει την κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών, πέραν των συνόρων, αλλά θεωρείται απόλυτα φυσιολογικό να απαγορεύεται η διασυνοριακή μετακίνηση των περισσότερων ανθρώπων που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες. Ακόμη και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την οποία η ελεύθερη μετακίνηση των εργαζομένων, είναι δήθεν μια θεμελιώδης αρχή, οι περιορισμοί εξακολουθούν να υφίστανται. Η Γερμανία, ιδίως, εξακολουθεί να αρνείται να επιτρέψει σε ανθρώπους από την Πολωνία και τις άλλες υπό ένταξη στην ΕΕ χώρες, να εργαστούν εκεί νομίμως, ενώ η πόρτα της Ευρώπης παραμένει ερμητικά κλειστή σε όλους, εκτός από τους πλέον μορφωμένους ανθρώπους από αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι εν λόγω έλεγχοι της μετανάστευσης είναι ηθικά λανθασμένοι, οικονομικά ανόητοι, και πολιτικά επιβλαβείς. Ηθικά λανθασμένοι, διότι η ελεύθερη μετακίνηση είναι ένα από τα πιο βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Είναι αποτρόπαιο ότι οι πλούσιοι και οι μορφωμένοι, επιτρέπεται να μετακινούνται ελεύθερα σε όλον τον κόσμο, ενώ οι φτωχοί δεν μπορούν. Από οικονομική άποψη πλήθιο, επειδή τα θέματα μετανάστευσης - στην πραγματικότητα μια μορφή εμπορίου - είναι εν γένει επωφελής, όχι μόνο στο εσωτερικό των χωρών, αλλά και μεταξύ τους. Πολιτικά επιβλαβείς, διότι οι μεταναστευτικοί έλεγχοι είναι αναποτελεσματικοί και αντιπαραγωγικοί: αντί να σταματήσουν τη μετανάστευση, την μετατρέπουν σε λαθρομετανάστευση, βλάπτοντας την κοινωνία αντί να την προστατεύουν.

Αναμφισβήτητο, η μετανάστευση μπορεί να προκαλέσει προβλήματα, όπως μπορεί να κάνει και οποιαδήποτε αλλαγή. Μερικοί άνθρωποι μπορεί να χάσουν, μερικοί μπορεί να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν, μερικοί θα προτιμούσαν να παραμείνει ο κόσμος σε ακινησία. Αλλά οι περισσότεροι από τους φόβους σχετικά με την μετανάστευση, είναι αδικαιολόγητοι: η μετανάστευση δεν απειλεί εν γένει την απασχόληση, το κοινωνικό κράτος, ή την ασφάλεια μας.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου λέει, ότι «καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείψει οποιαδήποτε χώρα, συμπεριλαμβανομένης και της δικής του, όπως επίσης και να επιστρέψει στη χώρα του». Αλλά τί δικαίωμα είναι να αφήσει κάποιος μια χώρα, αν δε μπορεί να εισέλθει σε μίαν άλλη; Αυτό δεν είναι ένα ζήτημα κάποιας αφηρημένης αρχής. Κάθε χρόνο χιλιάδες άνθρωποι πνίγονται, προσπαθώντας να φτάσουν στην Ευρώπη, σε σάπιες, παραφορτωμένες βάρκες, και άλλοι πεθαίνουν με άλλους τρόπους, θέλουμε να

πιστεύουμε ότι δεν είμαστε υπεύθυνοι για αυτούς τους θανάτους. Στο κάτω-κάτω, οι μετανάστες γνωρίζουν τους κινδύνους, όταν προσπαθούν να φθάσουν στις ακτές μας παράνομα. Αλλά αν ένας νόμος είναι άδικος, δεν μπορούμε να νίπτουμε τας χείρας μας από τις συνέπειες του. Με το να αρνούμαστε σε απελπισμένους ανθρώπους, την ευκαιρία να περάσουν τα σύνορα νόμιμα, εμείς οι ίδιοι τους οδηγούμε σε κίνδυνο θανάτου.

Φυσικά, οι ψηφοφόροι και τα κυβερνητικά στελέχη, θα προτιμούσαν να μην πέθαιναν οι μετανάστες. Αλλά εμμέσως, θεωρούν ότι αυτό είναι ένα τμήμα που αξίζει να πληρωθεί, για την προστασία των συνόρων μας. Αυτό ακούγεται συγκλονιστικό - και είναι. Αλλά πώς αλλιώς μπορούμε να εξηγήσουμε τη γενική διαφορά, για τους θανάτους που προκαλούν οι έλεγχοι μας για τη μετανάστευση; Γιατί δεν υπάρχει κατακραυγή, κάθε φορά που ένας μετανάστης πεθαίνει; Γιατί η επίσημη απάντηση είναι πάντα, ότι πρέπει να παραμείνουμε σκληροί, όσον αφορά την επιβολή ελέγχου των συνόρων μας, αντί να αναρωτηθούμε αν το σύστημα έχει κάποιο νόημα; Αν κάποιος θέλει να δικαιολογήσει τους θανάτους αυτούς, με οποιονδήποτε ορθολογικό τρόπο, θα πρέπει να ισχυρισθεί, ότι οι μετανάστες αποτελούν τόσο μεγάλη απειλή για την κοινωνία μας, που οι τρομερές συνέπειες των ελέγχων της μετανάστευσης, είναι αναγκαίες.

Ωστόσο, οι μετανάστες δεν είναι ένας στρατός εισβολής. Πρόκειται κυρίως για ανθρώπους που αναζητούν μια καλύτερη ζωή, που έλκονται στην Ευρώπη, από την τεράστια ζήτηση για εργάτες, για να καλύψουν θέσεις εργασίας κατώτερου επιπέδου, τις οποίες χρειάζονται οι γηράσκουσες και όλο και πιο πλούσιες κοινωνίες μας, αλλά τις οποίες οι όλο και πιο μορφωμένοι πολίτες τους, είναι απρόθυμοι να κάνουν. Το ότι οι μετανάστες έρχονται παράνομα, δεν είναι σημάδι ηθικής αισχροπίας, αλλά άστοχων κυβερνητικών παρεμβάσεων: εκείνοι που θέλουν να δουλέψουν εδώ, δεν έχουν άλλη επιλογή.

Από μια παγκόσμια προοπτική, τα δυνητικά οφέλη από την πιο ελεύθερη μετανάστευση είναι τεράστια. Όταν άνθρωποι από φτωχότερες χώρες μετακινούνται σε πλούσιες χώρες, μπορούν επίσης να κάνουν κι αυτοί χρήση των ανώτερων στοιχείων, όπως κεφαλαίου, τεχνολογιών, και θεσμών, των προηγμένων οικονομιών, γενόμενοι έτσι πολύ πιο παραγωγικοί. Αυτό βελτιώνει την θέση τους, αλλά και του κόσμου. Ξεκινώντας από αυτήν την απλή κατανόηση, οι οικονομολόγοι υπολογίζουν, ότι αφαιρουμένων των ελέγχων της μετανάστευσης,

θα μπορούσε να διπλασιαστεί το μέγεθος της παγκόσμιας οικονομίας¹. Ακόμη, η έστω και κατά λίγο μείωση των φραγμών, θα μπορούσε να αποφέρει δυσανάλογα μεγάλα οφέλη.

Σίγουρα, τα στοιχεία αυτά είναι κάτι περισσότερο από πρόχειροι υπολογισμοί. Παρέχουν μια τάξη μεγέθους, όχι μια ακριβή εκτίμηση. Αλλά αν σημαίνουν κάτι, είναι ότι υποτιμούν τα αληθινά οφέλη από τη μεγαλύτερη διαφάνεια, επειδή αγνοούν τα πολύ μεγαλύτερα δυναμικά οφέλη του, κυρίως την ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη, που ο αυξημένος ανταγωνισμός, η καινοτομία, και η επιχειρηματικότητα, θα μπορούσε να δημιουργήσει. Ακριβώς όπως η απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου και της κίνησης κεφαλαίων μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν η κινητήρια δύναμη για την τεράστια αύξηση του βιοτικού επιπέδου σε ολόκληρο τον κόσμο, η αυξημένη διεθνής κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, θα μπορούσε να δώσει τεράστια οικονομικά οφέλη για τα επόμενα πενήντα χρόνια.

Οι ασκούντες κριτική αντιτείνουν, ότι ενώ τα παγκόσμια οφέλη μπορεί να είναι μεγάλα, για μια πλούσια χώρα όπως η Γερμανία, μπορεί να μην είναι. Ας υποθέσουμε, για χάρη της συζήτησης, ότι έχουν δίκιο. Μήπως αυτό σημαίνει, ότι η Γερμανική κυβέρνηση πρέπει να περιορίσει αυστηρά τη μετανάστευση; Ναι, λένε: η μεταναστευτική πολιτική πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά, στις επιπτώσεις της, επί της ευημερίας των υφιστάμενων μόνιμων κατοίκων. Αλήθεια; Είναι άλλο πράγμα να πιστεύει κανείς ότι η κυβέρνηση με τις αποφάσεις της, πρέπει να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στην ευημερία του Γερμανικού πληθυσμού, και άλλο να υποστηρίζει ότι πρέπει να μην ενδιαφέρεται καθόλου, για την ευημερία των εκτός Γερμανίας. Αν αυτή η λογική είχε ευρύτερη απήχηση, η κυβέρνηση δεν θα δαπανούσε τίποτα για να βοηθήσει τους ανθρώπους που λιμοκτονούν, που πνίγονται σε διεθνή ύδατα, ή σφαγιάζονται σε μακρινές χώρες. Βεβαίως, η κυβέρνηση δεν συμπεριφέρεται με αυτόν τον τρόπο, ούτε οι ψηφοφόροι περιμένουν να ενεργήσει έτσι: η διεθνής βοήθεια, για παράδειγμα, είναι σχετικά μικρή, αλλά όχι μηδενική. Πώς, λοιπόν, μπορεί να είναι σωστό να αρνηθούμε σε ανθρώπους πολύ φτωχότερους από εμάς, την ευκαιρία μιας καλύτερης ζωής, αν κερδίζουμε από αυτό, έστω και ελάχιστα, ή, πράγματι, ακόμη και αν χάνουμε κάπως από αυτό;

1 Hamilton, C./J. Whalley (1984), Efficiency and distributional implications of global restrictions on labour mobility: calculations and policy implications, *Journal of Development Economics* 14 (1-2), 61-75; Moses, Jonathon W. / Bjørn Letnes (2004), The Economic Costs to International Labor Restrictions: Revisiting the Empirical Discussion, *World Development* 32(10): 1610.

Ωστόσο, υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύουμε ότι τα οικονομικά οφέλη της πιο ελεύθερης μετανάστευσης είναι μεγάλα, όχι μόνο για τους ίδιους τους μετανάστες, αλλά και για τον ντόπιο Γερμανικό πληθυσμό. Στον παγκοσμιοποιούμενο κόσμο μας, όπου η οικονομία συνεχώς αλλάζει, και οι ευκαιρίες δεν σταματούν πλέον στα εθνικά σύνορα, είναι φυσιολογικό και επιθυμητό οι άνθρωποι να μετακινούνται ελεύθερα, όχι μόνο στο εσωτερικό της Γερμανίας, αλλά και διεθνώς. Αυτό ισχύει τόσο για τους Πολωνούς υδραυλικούς, όπως και για τους Γερμανούς επιχειρηματίες. Ακριβώς όπως η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και των υπηρεσιών είναι επωφελής, έτσι είναι και αυτή των ανθρώπων που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες. Η αναδυόμενη πανευρωπαϊκή αγορά εργασίας, επεκτείνει τα οφέλη της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, ενθαρρύνοντας την κατανομή της εργασίας στην περισσότερο αποδοτική χρήση της. Επιτρέπει σε χώρες που ανοίγουν τις αγορές εργασίας τους, να ειδικεύονται σε αυτό που κάνουν καλύτερα, να αξιοποιούν οικονομίες κλίμακας, να ευνοούν την δυναμική ομάδων, και να βελτιώνουν την ποικιλία, την ποιότητα, και το κόστος των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών. Η αυξημένη κινητικότητα, επίσης, καθιστά την οικονομία περισσότερο ευέλικτη, επιτρέποντας της να προσαρμόζεται ευκολότερα στις αλλαγές, και ενισχύοντας έτσι την ανάπτυξη και τη σταθερότητα. Τελευταίο, αν μη τι άλλο, η πολυμορφία και ο δυναμισμός των αλλοδαπών, τονώνουν τον ανταγωνισμό, την καινοτομία, και την επιχειρηματικότητα, την αύξηση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της παραγωγικότητας και του βιοτικού επιπέδου.

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι η Γερμανία ωφελείται από το ελεύθερο εμπόριο, όχι μόνο εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, αλλά και παγκοσμίως. Προφανώς, λοιπόν, η δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, ωφελεί επίσης και την Γερμανία. Στο κάτω-κάτω, όταν οι Γερμανοί πάνε στο εξωτερικό για μια χειρουργική επέμβαση, θεωρείται εμπόριο, και όταν Ξένοι χειρουργοί έρχονται στην Γερμανία, λέγεται μετανάστευση, παρόλο που οι οικονομικές επιπτώσεις των εγχειρήσεων στον υφιστάμενο πληθυσμό της Γερμανίας, είναι ισοδύναμες. Αλλά, όπου οι υπηρεσίες πρέπει να παρέχονται σε τοπικό επίπεδο - πχ. οι ηλικιωμένοι δεν μπορούν να έχουν φροντίδα από απόσταση, οι οδηγοί ταξί πρέπει να λειτουργούν τοπικά, τρόφιμα και ποτά πρέπει να σερβίρονται πρόσωπο με πρόσωπο - η διεθνής μετανάστευση είναι η μόνη δυνατή μορφή διεθνούς εμπορίου. Και όπως ακριβώς συμβαίνει συχνά, να είναι φτηνότερη και αμοιβαίως επωφελής η εισαγωγή ειδών ένδυσης από την Κίνα και υπηρεσιών πληροφορικής από Ινδία, έτσι είναι λογικό να εισάγουμε και εκείνες τις υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται επιτόπου. Οι Γερμανοί αποδέχονται ότι είναι αμοιβαία επωφελής η εισαγωγή επαγγελματικών υπηρεσιών από Αμερικανούς, που είναι στη Νέα Υόρκη ή το Λονδίνο. Σίγουρα η ίδια λογική δεν πρέπει να ισχύει, και για Πολωνούς υδραυλικούς, Ινδούς πληροφορικούς, Φιλιππίνες οικιακές βοηθούς, Κονγκολέζες καθαρίστριες, και Βραζιλιανές μπαργούμαν;

Η συμβατική άποψη, ότι η Γερμανία μπορεί να επωφεληθεί από μετανάστες υψηλής εξειδίκευσης, αλλά όχι από εκείνους με το χαμηλότερο επίπεδο ειδίκευσης, είναι οικονομικά αναλφάβητη. Είναι σαν να υποστηρίζει κανείς, ότι η Γερμανία ωφελείται από την εισαγωγή του αμερικανικού λογισμικού, αλλά όχι από τα κινέζικα ρούχα. Στην πραγματικότητα, τα κέρδη από τη μετανάστευση εξαρτώνται κυρίως, από τον βαθμό στον οποίο τα χαρακτηριστικά, οι δεξιότητες, οι προοπτικές, και οι εμπειρίες των νεοεισερχομένων, διαφέρουν από εκείνα των ντόπιων κατοίκων, και συμπληρώνουν τους συνεχώς μεταβαλλόμενους τοπικούς πόρους, ανάγκες, και περιστάσεις. Μια επιλεκτική μεταναστευτική πολιτική, δεν μπορεί να καθορίσει ενδεχομένως τον σωστό αριθμό ή μίγμα των ανθρώπων που η Γερμανία χρειάζεται σήμερα, πόσο μάλλον για το πώς αυτές οι ανάγκες θα εξελιχθούν στο μέλλον. Επιτρέποντας στους ανθρώπους να εργάζονται όπου θέλουν, και στις επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν όποιους θέλουν, θα παραχθεί σαφώς ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

Επιτρέψτε μου να είμαι σαφής: Δεν λέω ότι ένα υψηλότερο επίπεδο μετανάστευσης είναι καθαυτό καλύτερο για την οικονομία. Αυτό θα ήταν ηλίθιο, σαν το επιχείρημα ότι η Γερμανία οφείλει να προσπαθεί να μεγιστοποιήσει τον όγκο του εξωτερικού εμπορίου, ή να προσελκύσει μετανάστες όσο το δυνατό υψηλής εξειδίκευσης. Αντιθέτως, το ύψος και το σχέδιο της διασυνοριακής κινητικότητας που θα υπήρχε εν απουσία κάθε ελέγχου, θα ήταν προτιμότερο από αυτό που υπάρχει σήμερα, το οποίο με τη σειρά του, είναι προτιμότερο από μια εντελώς κλειστή εθνική αγορά εργασίας. Εν ολίγοις, υποστηρίζω την πιο ελεύθερη μετανάστευση, όχι έναν υψηλότερο στόχο για τη μετανάστευση. Εξαιρουμένης της εντελώς ελεύθερης μετανάστευσης, η δεύτερη καλύτερη πολιτική, είναι αυτή του ενιαίου φόρου επί όσων απασχολούν αλλοδαπούς εργαζόμενους, που δεν εισάγει αυθαίρετες διακρίσεις μεταξύ τύπων μισθωτών, ή δεν θέτει ανώτατο όριο στο συνολικό αριθμό.

Αν και είναι αδύνατον να προβλεφθεί ποιος θα διασχίζει τα σύνορα, αν οι άνθρωποι μπορούσαν να κινούνται ελεύθερα, μπορεί κανείς να προτείνει συγκεκριμένα οφέλη ορισμένων τύπων ανθρώπων που θα το κάνουν. Υψηλής εξειδίκευσης αλλοδαποί, είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση επαγγελματικών-επιχειρηματικών συσπειρώσεων, σε παγκόσμιο επίπεδο: Το Λονδίνο θα ήταν ένα τοπικό οικονομικό κέντρο, όχι παγκόσμιο, αν δεν ήταν ανοικτό για τους επαγγελματίες σε ολόκληρο τον κόσμο. Δεδομένου ότι ο αριθμός των αποφοίτων πανεπιστημίων από την Κίνα, την Ινδία, και άλλες αναδυόμενες αγορές, αναμένεται να εκτοξευθεί στις επόμενες δεκαετίες, θα είναι ολοένα και πιο σημαντικό για τις εταιρείες που εδρεύουν στη Γερμανία, να είναι σε θέση να αντλήσουν το ευρύτερο δυνατό φάσμα ταλέντων. Παρόλα αυτά, η οικονομική θεωρία λέει, ότι τα κέρδη στη Γερμανία από τη μετανάστευση χαμηλού επιπέδου

δεξιοτήτων, είναι δυνητικά μεγαλύτερα, δεδομένου ότι οι χαμηλής ειδίκευσης εργαζόμενοι είναι σχετικά σπάνιοι εδώ. Η Γερμανία έχει ένα γηράσκοντα, όλο και πιο μορφωμένο πληθυσμό, ενώ στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι νεώτερος, γενικά, και λιγότερο μορφωμένος, έτσι ώστε τα εργατικά δυναμικά των δύο μερών, τείνουν να αλληλοσυμπληρώνονται.

Οι ασκούντες κριτική, που αντιλέγουν ότι: «θα μπορούσαμε να κάνουμε τα πάντα μόνοι μας, αν είμαστε υποχρεωμένοι», μπορεί να έχουν κυριολεκτικά δίκιο - ο Ροβινσώνας Κρούσος τα έκανε όλα μόνος του στο νησί του ίσα-ίσα για να επιβιώσει - αλλά εμάς η αυτάρκεια θα μας έκανε όλους πολύ φτωχότερους. Το ίδιο εκφράζεται με έναν πιο σύνθετο, αλλά εξίσου λανθασμένο τρόπο, από εκείνους που ισχυρίζονται ότι μπορούμε να κάνουμε και χωρίς μεταναστευτική εργασία. Φυσικά, οι εναλλακτικές λύσεις μπορεί να υπάρχουν - η καταβολή υψηλότερων μισθών μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερη τοπική προσφορά εργασίας, ή με την πάροδο του χρόνου, να ωθήσουν τους ανθρώπους να αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τις θέσεις εργασίας που έχουν ζήτηση, ή ορισμένες θέσεις εργασίας μπορεί να αντικατασταθούν με μηχανές και υπολογιστές, ή ορισμένες δουλειές μπορούν να εκτελεστούν στο εξωτερικό - αλλά η στέρψη των επιλογών σαφώς έχει κόστος. Όπως και οι εμπορικοί φραγμοί, έτσι και οι έλεγχοι της μετανάστευσης, μειώνουν την ευημερία του Γερμανικού πληθυσμού, και μέσω της αύξησης του κόστους των προϊόντων και υπηρεσιών, βλάπτουν περισσότερο τους φτωχούς.

Το παράδοξο της αύξησης της παραγωγικότητας είναι, ότι ενώ η μελλοντική ευημερία της Γερμανίας εξαρτάται από την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων υψηλής παραγωγικότητας και την τροφοδότηση των υφισταμένων, ένα μεγάλο μερίδιο της μελλοντικής απασχόλησης θα είναι σε χαμηλών προσόντων, χαμηλής παραγωγικότητας, τοπικής εξειδίκευσης, δραστηριότητες, ακριβώς επειδή αυτές οι θέσεις εργασίας δεν μπορούν εύκολα να μηχανοποιηθούν ή να εισαχθούν. Ο πιο γρήγορα αυξανόμενος τομέας της απασχόλησης στις ανεπτυγμένες οικονομίες, δεν είναι η υψηλή τεχνολογία, αλλά η φροντίδα για τους ηλικιωμένους.

Οι χαμηλής ειδίκευσης δουλειές, εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν πάνω από ένα τέταρτο του γερμανικού εργατικού δυναμικού. Αλλά η προσφορά ανεπίδικευτων εργαζομένων συρρικνώνεται γρήγορα, καθώς οι λιγότερο ειδικευμένοι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας συνταξιοδοτούνται, και αντικαθίστανται από νεότερους, με υψηλότερες φιλοδοξίες. Ενώ το 79% της

ομάδας 55-64 ετών (και μόνο το 72% των γυναικών αυτής της ηλικίας), έχουν τελειώσει ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στην ομάδα των 25-34 ετών (συμπεριλαμβανομένου 83% των γυναικών αυτής της ηλικίας) έχουν το 84%, ενώ ακόμη και εκείνοι που δεν έχουν προσόντα, δεν θέλουν να κάνουν ορισμένες βρώμικες, δύσκολες, και επικίνδυνες εργασίες.²

Ας δούμε την φροντίδα γήρατος. Οι προβλέψεις του Τμήματος για τον Πληθυσμό του ΟΗΕ, είναι ότι το ποσοστό του πληθυσμού της Γερμανίας άνω των 60 ετών, θα αυξηθεί από 25% το 2006 σε 35% το 2050, με το ποσοστό των άνω των 80 ετών - αυτών που είναι πιθανότερο να χρειάζονται περίθαλψη - να υπερδιπλασιάζεται από 4,5% σε 12,3% κατά την ίδια περίοδο.³ Πολλοί θα χρειαστούν φροντίδα, και για να πεισθούν οι ντόπιοι νέοι, που θα θελαν να κάνουν μάλλον κάτι άλλο από το να εργασθούν σε έναν οίκο ευγηρίας, θα απαιτούσε σημαντική αύξηση των μισθών - και αυτό συνεπάγεται οι συνταξιούχοι να τυγχάνουν πολύ λιγότερης προσοχής, μεγάλες περικοπές στον προϋπολογισμό για άλλες ανάγκες, ή μεγάλες φορολογικές αυξήσεις.

Όμως, οι μεταναστεύοντες εργαζόμενοι, αντιμετωπίζουν μια διαφορετική σειρά εναλλακτικών λύσεων: δεδομένου ότι οι μισθοί στη Γερμανία είναι πολλαπλάσιοι αυτών, για παράδειγμα, των Φιλιππίνων, οι Φιλιππινέζοι είναι ευχαριστημένοι να κάνουν αυτές τις εργασίες. Αυτό δεν είναι εκμετάλλευση: φέρνει τον καθένα - μετανάστες, φορολογούμενους, Γερμανούς νέους και γέροντες - σε καλύτερη θέση. Δεν υποσκάπτει τις αποδοχές, δεδομένου ότι οι ντόπιοι δεν θέλουν να κάνουν αυτές τις δουλειές, σε καμιά περίπτωση. Και δεν υπονομεύει τα κοινωνικά πρότυπα: αν υπάρχει κατάχρηση, οι νόμιμοι μετανάστες προσφεύγουν στα συνδικάτα και το νόμο. Ούτε συνεπάγεται τη δημιουργία μιας μόνιμης κατώτερης τάξης. Αν οι μετανάστες είναι προσωρινοί σ' αυτές τις δουλειές, όπως φιλοδοξούν οι περισσότεροι, που σημείο αναφοράς τους είναι η χώρα καταγωγής τους, χάρη της εργασίας τους στην Γερμανία, επιστρέφουν στις χώρες τους σε σχετικά καλή οικονομική κατάσταση. Αν τελικά εγκατασταθούν εδώ, οι μισθοί τους τείνουν να αυξάνονται με το χρόνο, καθώς αποκτούν δεξιότητες, επαφές, και εμπειρία. Τα παιδιά τους που γεννιούνται στην Γερμανία, πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με τα παιδιά των Γερμανών. Αν αποδειχθεί ότι μερικά παιδιά μένουν πίσω, όποιοι και αν μπορεί να είναι οι γονείς τους, είναι ένας λόγος για να ενταθούν οι προσπάθειες για την εξασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών, για να μην κρατιούνται οι μετανάστες εκτός. Έτσι η μετανάστευση

2 OECD (2007), Education at a Glance, Indicator A1, http://www.oecd.org/document/30/0,3443,en_2649_39263238_39251550_1_1_1_1,00.html

3 UN (2006), Population Division, Population ageing, <http://www.un.org/esa/population/publications/ageing/ageing2006.htm>.

μπορεί να διευρύνει τις ευκαιρίες, όχι μόνο στο εσωτερικό της Γερμανίας, αλλά και διεθνώς.

Τα κέρδη από το εμπόριο είναι ένας ισχυρός λόγος γιατί η πιο ελεύθερη μετανάστευση, θα ήταν καλό για τη Γερμανία. Ένας δεύτερος λόγος είναι, ότι θα καταστήσει την οικονομία πιο ευέλικτη. Είναι γενικά αποδεκτό, ότι η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στο εσωτερικό της Γερμανίας είναι οικονομικά επωφελής. Α priori, τότε, το ίδιο ισχύει και εντός της Ευρώπης, και στην πραγματικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Αν είναι καλό πράγμα για τους ανθρώπους να μετακινηθούν από τη Βόννη στο Βερολίνο, όταν υπάρχει ζήτηση για την εργασία τους, σίγουρα το ίδιο ισχύει και για εκείνους που μετακινούνται από τη Βουλγαρία ή τη Βολιβία. Και αν είναι επιθυμητό για την Deutsche Bank, να είναι σε θέση να προσλάβει τους κατάλληλους ανθρώπους στο σωστό μέρος τη σωστή στιγμή, το ίδιο σίγουρα ισχύει και για μια μικρή επιχείρηση εργαλειομηχανών, που μόλις έλαβε μια μεγάλη παραγγελία από την Κίνα, αλλά δεν μπορεί να βρει τους εργαζόμενους που χρειάζεται επί τόπου, ή ένας αγρότης οργανικών προϊόντων, που δεν μπορεί να ανταποκριθεί την αυξανόμενη ζήτηση χωρίς ξένο εργατικό δυναμικό.

Η αυξημένη κινητικότητα καθιστά την οικονομία πιο ευέλικτη και προσαρμόσιμη. Ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό, μπορούν γρήγορα να καλυφθούν από μετακινούμενους εργαζόμενους, οι οποίοι τείνουν να είναι πιο πρόθυμοι, από τη στιγμή που φτάσουν, να μετακινούνται προς τα εκεί που υπάρχουν δουλειές καθώς αλλάζουν οι συνθήκες. Τα οφέλη από την αυξημένη κινητικότητα είναι ιδιαίτερα μεγάλα, σε τοπικό μικροεπίπεδο: όσο μικρότερη είναι η οικονομική μονάδα, τόσο περισσότερο έχει να κερδίσει από την πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα εργατικού δυναμικού. Είναι επίσης σημαντικά σε όλη την οικονομία, σε μακροοικονομικό επίπεδο. Μεγαλύτερη ευελιξία επιτρέπει στην οικονομία να αναπτύσσεται ταχύτερα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, χωρίς να κινδυνεύει από πληθωριστικές πιέσεις. Αυτό επιτρέπει στους Γερμανούς να απολαμβάνουν υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, χαμηλότερη ανεργία, και χαμηλότερα επιτόκια από ό,τι αλλιώς.

Η αυξημένη κινητικότητα είναι ωφέλιμη τόσο σε εποχές ύφεσης, όσο και σε εποχές οικονομικής ανάκαμψης. Εξετάζοντας την πρόσφατη εμπειρία της Βρετανίας, παρατηρούμε, ότι οι πρόσφατοι μετανάστες, αντί να σχηματίζουν τεράστιες ουρές για να λάβουν επίδομα ανεργίας, όταν η οικονομία δεν πάει

καλά, όπως προειδοποιούσαν κάποιοι, ολόένα και περισσότερο μετακινούνται προς άλλες χώρες της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της Πολωνίας, οι οποίες παρουσιάζουν οικονομική άνοδο. Από το ένα περίπου εκατομμύριο ανατολικοευρωπαίων, που είχαν έρθει για να εργαστούν στη Βρετανία από το 2004, πάνω από το ήμισυ έχουν ήδη Ξαναφύγει.⁴ Πηγαίνοντας αλλού, καθώς η βρετανική οικονομία εξασθενεί, οι μετανάστες συμβάλουν στην ομαλή προσαρμογή της: η ανεργία αυξάνεται σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι διαφορετικά, καθιστώντας την ύφεση συντομότερη και πιο ρηχή, και εξασκώντας μικρότερη πίεση στα δημόσια οικονομικά.

Το μεγαλύτερο όφελος ενός ευρύτερου ανοίγματος στη μετανάστευση, είναι η μεγαλύτερη ποικιλομορφία και ο δυναμισμός που φέρνει. Οι μετανάστες είναι μια αυτο-επιλεγμένη μειοψηφία, που τείνουν να είναι νέοι, σκληρά εργαζόμενοι, και έχουν πνεύμα επιχειρηματικότητας. Όπως η έναρξη μιας νέας επιχείρησης, έτσι και η μετεγκατάσταση, είναι ένα επικίνδυνο εγχείρημα, και η σκληρή δουλειά είναι απαραίτητη, για να ανταποδώσει τον κόπο. Μια εισροή νέων, εργατικών τύπων, δεν αυξάνει μόνο την παραγωγικότητα της οικονομίας άμεσα, αλλά τείνει επίσης να τονώνει τα κέρδη από την μεγαλύτερη παραγωγικότητα των ντόπιων εργαζομένων. Οι Πολωνοί οικοδόμοι μπορούν να ωθήσουν τους Γερμανούς ομολόγους τους σε αύξηση της παραγωγικότητας τους, για παράδειγμα, καθώς επίσης και να μεταδώσουν σ' αυτούς νέες δεξιότητες.

Είναι γνωστό ότι το μελλοντικό βιοτικό μας επίπεδο, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της παραγωγικότητας. Ωστόσο, τα μερικά, στατικά νεοκλασικά μοντέλα, με τα οποία γενικά αξιολογούνται οι επιπτώσεις της μετανάστευσης, δεν λαμβάνουν υπόψη τα δυνητικά τεράστια δυναμικά οφέλη μιας ανοιχτής κοινωνίας - αύξηση του ανταγωνισμού, καινοτομία, και επιχειρείν - για να μην αναφέρω τα καταναλωτικά οφέλη της πολυμορφίας - μια ευρύτερη επιλογή έθνικ εστιατορίων, ομαδοποιημένων και συνδυαστικών κουζινών, R & B μουσικής, μαθήματα salsa, tai chi, και γιόγκα. Αν το ελεύθερο εμπόριο κρινόταν με το ίδιο μέτρο, θα μπορούσε κανείς να συμπεράνει επίσης, ότι η Γερμανία μόλις και μετά βίας έχει επωφεληθεί από αυτό.

Αυτά τα δυναμικά οφέλη μπορεί να είναι δύσκολο να μετρηθούν σε μακροοικονομικό επίπεδο, αλλά οι υπεύθυνοι για την χάραξη πολιτικής, δεν μπορούν να τα αγνοήσουν. Οι διαφορετικές οπτικές γωνίες και εμπειρίες, καθώς και το διακαές κίνητρο για επιτυχία, των ανθρώπων που έρχονται από αλλού,

4 Pollard, Naomi/Maria Latorre/Dhananjayan Sriskandarajah (2008), Floodgates or turnstiles? Post-EU enlargement migration flows to (and from) the UK, Institute for Public Policy Research.

συμβάλει στην τόνωση των νέων ιδεών και των επιχειρήσεων, από τις οποίες εξαρτάται η μελλοντική ευημερία μας. Η ιστορία και η παγκόσμια εμπειρία δείχνουν, ότι τα ξεχωριστά άτομα που εισάγουν τις λαμπρές νέες ιδέες, συμβαίνει συχνά να είναι μετανάστες. Αντί να ακολουθούν τη συμβατική σοφία, τείνουν να βλέπουν τα πράγματα διαφορετικά, και ως ερχόμενοι απ' έξω, είναι πιο αποφασισμένοι να πετύχουν. 70 από τους 300 νομπελίστες της Αμερικής από το 1901, είχαν γεννηθεί στο εξωτερικό, και 22 από τους 114 νομπελίστες της Βρετανίας, είχαν επίσης γεννηθεί στο εξωτερικό.⁵

Η συλλογική πολυμορφία των μεταναστών είναι επίσης ζωτικής σημασίας. Οι περισσότερες καινοτομίες προέρχονται από τις ομάδες ταλαντούχων ανθρώπων, που ενεργοποιούν ο ένας τον άλλον – και οι αλλοδαποί με διαφορετικές ιδέες, οπτικές γωνίες, και εμπειρίες, προσθέτουν κάτι επιπλέον στο μίγμα. Ενώ δέκα κεφάλια που σκέφτονται όμοια (αν και ταλαντούχοι), δεν είναι καλύτερα από ένα, η αλληλοενεργοποίηση που συμβαίνει μέσα σε μια διαφοροποιημένη ομάδα, μπορεί να λύσει τα προβλήματα καλύτερα και γρηγορότερα, όπως δείχνει ένας συνεχώς αυξανόμενος όγκος ερευνών.⁶ Κοιτάξτε την Silicon Valley: Οι Google, Yahoo και eBay, θεμελιώθηκαν από μετανάστες, που δεν ήρθαν ως απόφοιτοι που είχαν επιλεγεί από κάποιο έξυπνο σύστημα με μόρια, αλλά ως παιδιά. Σχεδόν το ήμισυ των εταιρειών επενδύσεων επιχειρηματικού κεφαλαίου της Αμερικής για χρηματοδότηση νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων, είχαν ως συνιδρυτές μετανάστες.⁷

Η αξία της διαφορετικότητας δεν ισχύει μόνο σε τομείς υψηλής τεχνολογίας: ένα συνεχώς αυξανόμενο μερίδιο της ευημερίας μας, προέρχεται από την επίλυση προβλημάτων – όπως η ανάπτυξη νέων φαρμάκων, παιχνίδια υπολογιστών, φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, από τον σχεδιασμό καινοτόμων προϊόντων και πολιτικών, και από την παροχή πρωτότυπων συμβουλών διαχείρισης. Ας δούμε την έρευνα για τον ιό HIV. Για χρόνια οι Αμερικανοί ερευνητές προσπάθησαν σκληρά, για να βρουν μια αποτελεσματική φαρμακευτική αγωγή κατά του HIV. Όλα τα είδη των φαρμάκων που ανακάλυψαν, είχαν ένα λίγο-πολύ καλό αποτέλεσμα, αλλά κανένα δεν είχε μεγάλη διάρκεια. Στη συνέχεια, ένας Ταϊβανέζος μετανάστης, ο David Ho, πρότεινε μια φαινή νέα ιδέα: γιατί να μην δοκιμάσουμε ένα κοκτέιλ φαρμάκων; Και αυτό είχε αποτέλεσμα. Σκεφτείτε πόσες ζωές έχει σώσει στον κόσμο.

5 http://en.wikipedia.org/wiki/Nobel_laureates_by_country<<

6 Δείτε για παράδειγμα, Scott Page (2007), *The Difference: How the Power of Diversity Creates Better Groups, Firms, Schools, and Societies*, Princeton.

7 National Venture Capital Association (2006), *American Made: The Impact of Immigrant Entrepreneurs and Professionals on US Competitiveness*.

Η ποικιλομορφία είναι επίσης ένας μαγνήτης για το ταλέντο. Άνθρωποι που επιζητούν την επιτυχία, έχουν συναχθεί σε πόλεις όπως το Λονδίνο, επειδή είναι συναρπαστική και κοσμοπολίτικη. Το ίδιο ίσχυε φυσικά, για το Βερολίνο της δεκαετίας του 1920. Όπως έγραφε ο Richard Florida στο *The Rise of the Creative Class*, «Η περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, τροφοδοτείται από δημιουργικούς ανθρώπους, οι οποίοι προτιμούν τα μέρη με ποικιλία, ανεκτικότητα, και ανοιχτά σε νέες ιδέες».⁸

Η συμβολή των νεοεισερχόμενων είναι δυνητικά τεράστια - αλλά και εγγενώς απρόβλεπτη. Κανείς δεν θα φανταζόταν, όταν ο Sergey Brin έφτασε στις Ηνωμένες Πολιτείες, σε ηλικία έξι ετών, ως πρόσφυγας από τη Σοβιετική Ένωση, ότι θα γινόταν ο συνιδρυτής του Google. Αν του έχει απαγορευθεί η είσοδος, η Αμερική δεν θα μπορούσε ποτέ να αντιληφθεί την ευκαιρία που θα είχε χαθεί. Πόσους πιθανούς Brins διώχνει ή αποθαρρύνει η Γερμανία; Και με ποιο κόστος;

Όπως σωστά είπε ο φιλόσοφος του 19^{ου} αιώνα, John Stuart Mill: «Είναι δύσκολο να υπερεκτιμήσουμε την αξία, για τη βελτίωση των ανθρώπινων όντων, των πραγμάτων που τους φέρνουν σε επαφή με ανόμοια προς αυτούς άτομα, όσον αφορά τρόπους, σκέψεις, και δράσεις, τόσο διαφορετικές με εκείνες με τις οποίες είναι εξοικειωμένοι ... δεν υπάρχει έθνος το οποίο δεν χρειάζεται να δανειστεί από τους άλλους».⁹

Φυσικά, η πολυμορφία μπορεί επίσης να προκαλέσει τριβές. Μια γόνιμη ανταλλαγή ιδεών, απαιτεί επικοινωνία και ανοιχτό μυαλό. Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της πολυμορφίας μέσα στις εταιρείες, απαιτεί κοινούς στόχους και αξίες. Η κοινωνία στο σύνολο της, χρειάζεται κοινούς θεσμούς και νόμους που βασίζονται, όσο κι αν αυτό γίνεται ατελώς, στις φιλελεύθερες αξίες. Για να αποκομίσουμε τα πλήρη οικονομικά οφέλη της πολυμορφίας, απαιτείται αυστηρή νομοθεσία κατά των διακρίσεων, ενθάρρυνση της κοινωνικής κινητικότητας, καθώς και της ανοχής των διαφορών - τα οποία είναι όλα επιθυμητά σε κάθε περίπτωση.

Αυτά τα τρία βασικά οικονομικά οφέλη - κέρδη από το εμπόριο, αυξημένη ευελιξία, και δυναμική ώθηση από τη διαφορετικότητα - χρειάζονται επείγουσα ποσοτικοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που να βασίζεται σε καλύτερες στατιστικές και σε αυστηρή ανάλυση, κατά το πρότυπο της αναφοράς Stern

8 Richard Florida (2002), *The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, and Everyday Life*, Basic Books.

9 John Stuart Mill (1848), *Principles of Political Economy*.

για τις οικονομικές πτυχές της κλιματικής αλλαγής. Εάν, όπως αναμένεται, αποδειχθεί ότι είναι μεγάλα, παρέχουν τα μέσα για αποζημίωση όσων χάνουν από τη μετανάστευση, αντισταθμίζουν άλλες κοινωνικές δαπάνες, και όμως τελικά βελτιώνουν την θέση των ίδιων των Γερμανών. Έκτακτα φορολογικά έσοδα και υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη, για παράδειγμα, κάνουν δυνατή την καλύτερη υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, και τις μεταφορές πιο προσιτές. Και αν καταμετράμε δήθεν το κοινωνικό κόστος της μετανάστευσης, δεν θα πρέπει να αγνοούμε τα χειροπιαστά οφέλη της, για τα οποία ο καθένας που έχει έναν εταίρο, γονέα, συγγενή, φίλο ή συνάδελφο, Ξένης καταγωγής, μπορεί να βεβαιώσει.

Συχνά, όμως, το κόστος της μετανάστευσης, γίνεται αντιληπτό σε μέγεθος μεγαλύτερο του πραγματικού. Λέγεται ότι οι μετανάστες παίρνουν τις δουλειές των ντόπιων εργαζομένων, σαν να υπήρχε μόνο ένας σταθερός αριθμός θέσεων εργασίας, για να μοιρασθεί. Ακούσαμε παρεμφερή επιχειρήματα, όταν οι γυναίκες άρχισαν να εισέρχονται στην αγορά εργασίας σε μεγάλους αριθμούς: πολλοί άνδρες πίστευαν ότι αν οι γυναίκες εργάζονταν, θα υπήρχαν λιγότερες θέσεις εργασίας για αυτούς. Αλλά φυσικά, οι άνθρωποι δεν καταλαμβάνουν μόνο θέσεις εργασίας, αλλά επίσης τις δημιουργούν. Δημιουργούν θέσεις εργασίας, καθώς Ξοδεύουν τους μισθούς τους - γιατί ενθαρρύνουν επιπλέον ζήτηση για τους ανθρώπους να παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που καταναλώνουν - και δημιουργούν θέσεις απασχόλησης καθώς δουλεύουν, διότι τονώνουν την ζήτηση για συμπληρωματικές εργασίες: μια εισροή οικοδόμων, για παράδειγμα, ενισχύει τη ζήτηση για εκείνους που πωλούν οικοδομικά υλικά, καθώς και για σχεδιαστές εσωτερικών χώρων.

Όταν οι αντίπαλοι της μετανάστευσης υποστηρίζουν ότι οι μετανάστες θίγουν τις προοπτικές εργασίας των Γερμανών εργαζομένων, σιωπηρά υποθέτουν ότι ανταγωνίζονται άμεσα μ' αυτούς στην αγορά εργασίας - και ότι η οικονομία δεν προσαρμόζεται ποτέ με την παρουσία τους. Αν οι μετανάστες ήταν πανομοιότυποι με τους ντόπιους εργαζόμενους, και Ξαφνικά ερχόντουσαν σε μια οικονομία που δεν υπήρχαν κενές θέσεις εργασίας, θα είχαν πράγματι μια προσωρινή αρνητική επίπτωση σ' αυτούς, έως ότου υλοποιηθούν νέες επενδύσεις, λόγω της αύξησης της προσφοράς εργασίας και της ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες.

Αλλά οι μετανάστες και οι Γερμανοί εργαζόμενοι δεν είναι ταυτόσημοι. Οι νεοφερμένοι, στο κάτω-κάτω είναι Ξένοι: δεν μιλούν την τοπική γλώσσα τόσο καλά, έχουν λιγότερες επαφές, και έχουν μικρότερη γνώση των τοπικών πρακτικών, και οι χαμηλής ειδίκευσης, μπορεί να είναι χαμηλότερης εκπαίδευσης, και με λιγότερες δεξιότητες, από τους ντόπιους εργάτες. Στην καλύτερη περίπτωση, είναι ατελή υποκατάστατα των ντόπιων εργαζομένων, και ανταγωνίζονται

μόνο έμμεσα μαζί τους, στην αγορά εργασίας. Όμως μερικά άτομα, μπορεί πράγματι να χάσουν: ένας αναξιόπιστος Γερμανός οικοδόμος, που κάνει σκάρπη δουλειά, μπορεί να βρεθεί εκτός εργασίας. Αλλά ακόμα και αν οι Πολωνοί οικοδόμοι είναι πρόθυμοι να εργαστούν με χαμηλότερες αμοιβές από εκείνες των Γερμανών, δεν τους στερούν αναγκαστικά την εργασία: αν οι επισκευές του σπιτιού είναι φθηνότερες, περισσότεροι άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένων φτωχότερων Γερμανών, μπορούν να αντέξουν οικονομικά βελτιώσεις στο σπίτι τους, ενώ οι αξιόπιστοι, καθιερωμένοι Γερμανοί κατασκευαστές, θα είναι σε θέση να χρεώνουν τους πλούσιους πελάτες τους, ακριβότερα. Κυρίως, όμως, οι μετανάστες καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας, που οι ντόπιοι εργαζόμενοι δεν μπορούν ή δεν θέλουν να κάνουν, και έτσι δεν ανταγωνίζονται μαζί τους καθόλου. Αντιθέτως: οι μετανάστες συμπληρώνουν συχνά τις προσπάθειες των Γερμανών εργαζομένων, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και, επομένως, την αύξηση των μισθών τους. Ένας αλλοδαπός παιδοκόμος, μπορεί να επιτρέψει σε μία γιατρό να επιστρέψει στην εργασία της, όπου η παραγωγικότητα της ενισχύεται από σκληρά εργαζόμενους αλλοδαπές νοσοκόμες και καθαριστές.

Στις περιπτώσεις αυτές, θα περίμενε κανείς να ισχύει, ότι οι μετανάστες έχουν θετικό αντίκτυπο στους μισθούς των ντόπιων, σε χώρες με ευέλικτες αγορές εργασίας, καθώς και θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση των ντόπιων, σε χώρες με άκαμπτες αγορές εργασίας. Και αυτό είναι ακριβώς το εύρημα πολλών πρόσφατων μελετών. Για παράδειγμα, μια μελέτη στην Γερμανία διαπίστωσε, ότι ένα τοις εκατό αύξηση του μεριδίου των ξένων εργαζομένων στην αγορά εργασίας, οδήγησε σε μια μικρή αύξηση κατά 0,2 τοις εκατό των μισθών των εργατών, αλλά σε 1,3 τοις εκατό αύξηση των μισθών των υπαλλήλων, ενισχύοντας τους μισθούς των ντόπιων κατά 0,6 τοις εκατό συνολικά.¹⁰ Γενικότερα, αν και χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ισπανία, και η Βρετανία, έχουν δεχθεί μεγάλο αριθμό μεταναστών τα τελευταία χρόνια, η ανεργία σε κάθε μία από αυτές τις χώρες μειώθηκε - μέχρι την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ ποσοστού ανεργίας των πλούσιων χωρών, και της αναλογίας των μεταναστών στον πληθυσμό.¹¹

Αλλά το άνοιγμα, αντίθετα, δεν θα προσελκύσει περισσότερους αιτούντες επιδομάτων πρόνοιας; Απίθανο: οι πρόθυμοι να κάνουν ένα άλμα στο σκοτάδι μεταναστεύοντας, τείνουν να είναι πιο τολμηροί, και για να κερδίσουν το στοίχημα, έχουν κάθε κίνητρο να δουλέψουν σκληρά. Μετά το άνοιγμα της

10 Haisken-DeNew, J./K.F. Zimmerman (1995), Wage and Mobility - Effects of Trade and Migration, CEPR Discussion Paper 1318, London.

11 Coppel, Jonathan/Jean-Christophe Dumont/Ignazio Visco (2001), Trends in Immigration and Economic Consequences, Economics Department Working Paper 284. Organisation for Economic Cooperation and Development, Paris.

Βρετανίας, της Ιρλανδίας, και της Σουηδίας το 2004, για τους εργαζόμενους από τα νέα ενταχθέντα στην ΕΕ κράτη, η Βρετανία και η Ιρλανδία περιόρισαν την αρχική πρόσβαση τους σε κοινωνικές παροχές, και παρ' όλα αυτά, μόνο το 1% των Πολωνών μεταναστών επέλεξε τη Σουηδία και τη γενναιόδωρη κοινωνική πρόνοια της. Τέτοιοι προσωρινοί, κυρίως νέοι μετανάστες εργάτες, που έρχονται χωρίς τις οικογένειες τους, σαφώς ενισχύουν τα δημόσια οικονομικά. Έχοντας σπουδάσει στο εξωτερικό και πιθανό να αποσυρθούν εκεί, ως συνταξιούχοι, εξακολουθούν πληρώνουν φόρους κατά την εργασία σε μια ξένη χώρα.

Βεβαίως, προηγούμενοι μετανάστες που έχουν εγκατασταθεί μόνιμα, συχνά καταλήγουν άνεργοι. Ενώ το χάσμα στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ αυτοχθόνων ατόμων και γεννηθέντων στο εξωτερικό, έχει μειωθεί σημαντικά, εξακολουθεί να είναι σημαντικό. Και ενώ τα παιδιά των μεταναστών έχουν την τάση να τα καταφέρνουν καλύτερα από τους γονείς τους, εξακολουθούν να διάγουν λιγότερο καλά, από ό,τι εκείνα των γηγενών Γερμανών.

Αυτό είναι ένα σοβαρό πρόβλημα, αν μη τι άλλο για τους ενδιαφερομένους. Αλλά ποιες είναι οι αιτίες του; Πολλοί πιστεύουν ότι οι μετανάστες είναι οκνηροί ή μη απασχολήσιμοι. Ωστόσο, άλλες εξηγήσεις είναι πιο πιθανές. Οι διακρίσεις είναι μία από αυτές: Είναι εντυπωσιακό, ότι οι κόρες των μεταναστών που προσπαθούν να αποκτήσουν πανεπιστημιακό πτυχίο, είναι πολύ λιγότερο πιθανό να προσληφθούν, από ό,τι εκείνες των γηγενών Γερμανών.¹² Άλλες ανισότητες ευκαιριών, σίγουρα εμποδίζουν αυτούς τους ανθρώπους. Πάνω απ' όλα, κανονισμοί και θεσμοί της αγοράς εργασίας, που δίνουν προνόμια στους ντόπιους εις βάρος των ξένων, αποτρέπουν τους εργοδότες από το να δίνουν στους μετανάστες, στα παιδιά τους, και άλλους, κυρίως στους ντόπιους νέους της εργατικής τάξης, μια ευκαιρία.

Οι προτεραιότητες θα πρέπει να είναι σαφείς: Η ενίσχυση των προσπαθειών για την καταπολέμηση των διακρίσεων, και η προώθηση της ισότητας ευκαιριών. Η θέσπιση μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, που συνδυάζουν καλύτερα την ασφάλεια, την προσαρμοστικότητα, την απασχολησιμότητα, και τις ευκαιρίες. Υιοθέτηση μεταρρυθμίσεων στην πρόνοια, που παρέχουν προστασία, αλλά ελαχιστοποιούν τα αντικίνητρα για εργασία.

Σίγουρα, όταν οι μετανάστες εγκαθίστανται, ευρύτερα ζητήματα προκύπτουν, κυρίως το κατά πόσο μια πιο πολιτιστικά πολύμορφη Γερμανία, θα συνεχίσει να υποστηρίζει ένα γενναιόδωρο κράτος πρόνοιας. Τα στοιχεία μέχρι στιγμής

12 Το ποσοστό εργασίας είναι 74% σε σύγκριση με το 86% για τις κόρες των γηγενών γονιών. OECD, International Migration Outlook 2007, Annex Table I.A1.4.

είναι θετικά. Ας δούμε την γενναιοδωρία της παροχής κοινωνικών παροχών στον σούπερ-ποικιλόμορφο Καναδά ή το υπερ-ποικιλόμορφο Τορόντο, ή δείτε πώς το κοσμοπολίτικο Λονδίνο έχει μια ευδιάκριτα προοδευτική κλίση. Πάνω απ' όλα, με την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η πιο ελεύθερη μετανάστευση θα μπορούσε να βοηθήσει για να στηριχθεί το κράτος πρόνοιας.

Μέρος της αντίθεσης κατά της μετανάστευσης, απορρέει από την πεποίθηση ότι πρόκειται για μια οριστική, και άπαξ δια παντός κίνηση. Αλλά η μετανάστευση είναι εν γένει προσωρινή όταν οι άνθρωποι μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα, επειδή οι περισσότεροι άνθρωποι δεν θέλουν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους για πάντα. Αυτό ισχύει και για τους κοσμογυρισμένους επιχειρηματίες, και όλο και περισσότερο για τους πιο μετριοπαθείς μετανάστες: Φιλιππινέζες νοσοκόμες, και Πολωνούς υδραυλικούς.

Η πρόσφατη εμπειρία της Βρετανίας είναι διαφωτιστική. Μετά το άνοιγμα των συνόρων της σε εργαζόμενους από την Πολωνία και άλλα νέα κράτη μέλη της ΕΕ, και τα 75 εκατομμύρια άνθρωποι σε αυτές τις χώρες θα μπορούσαν να είχαν μεταναστεύσει εκεί. Στην πραγματικότητα, μόνο ένα μικρό μέρος το έκανε, και οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ήδη φύγει. Πολλοί από αυτούς είναι, στην πραγματικότητα, διεθνώς μετακινούμενοι, που ξοδεύουν τον χρόνο τους μεταξύ Βρετανίας και Πολωνίας. Φυσικά, μερικοί θα καταλήξουν να εγκατασταθούν, αλλά οι περισσότεροι δεν θα το κάνουν. Οι περισσότεροι μετανάστες θέλουν απλά να εργαστούν στο εξωτερικό για λίγο, να κερδίσουν αρκετά χρήματα για να αγοράσουν ένα σπίτι, ή να στήσουν μια επιχείρηση, πίσω στην πατρίδα τους.

Οι μελέτες δείχνουν, ότι οι περισσότεροι μετανάστες από χώρες μη μέλη της ΕΕ, έχουν παρόμοιες φιλοδοξίες. Αν μπορούσαν να πηγαινοέρχονται ελεύθερα, οι περισσότεροι θα το έκαναν μόνο προσωρινά. Αλλά κατά ένα διεστραμμένο τρόπο, οι έλεγχοι των συνόρων μας, καταλήγουν να κάνουν πολλούς να μείνουν για πάντα. Κοινωνιολογικές μελέτες επιβεβαιώνουν, αυτό που η λογική προτείνει: αν η διέλευση των συνόρων είναι πολύ δύσκολη, οι άνθρωποι που καταφέρνουν να περάσουν τείνουν να παραμείνουν περισσότερο, από ό,τι κανονικά θα ήθελαν. Ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους 4 εκατομμύρια «εργάτες-επισκέπτες», κατέληξαν να παραμείνουν στη Γερμανία, είναι ακριβώς επειδή η Δυτική Γερμανία έκλεισε τα σύνορα της το 1973. Πριν από τότε, οι περισσότεροι είχαν την τάση να επιστρέφουν στην πατρίδα τους.

Οι κυβερνήσεις πρέπει να ενθαρρύνουν την διεθνή κινητικότητα. Θα μπορούσαν να ωφεληθούν οι φτωχές χώρες, καθώς και οι πλούσιες χώρες. Ήδη, οι μετανάστες από φτωχές χώρες, που εργάζονται σε πλούσιες χώρες, στέλνουν στον τόπο τους πολύ περισσότερα -300 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο επισήμως, ίσως

και διπλάσια ανεπισίμως – από τη μίζερη βοήθεια των 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων, που τους δίνουν οι Δυτικές κυβερνήσεις. Αυτά τα εμβάσματα δεν δαπανώνται για όπλα, ούτε καταλήγουν σε ελβετικές τράπεζες, αλλά πηγαίνουν κατευθείαν στις τσέπες των ανθρώπων. Ξοδεύονται για τροφή, καθαρό νερό, και φάρμακα. Δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να παραμένουν στο σχολείο, χρηματοδοτούν μικρές επιχειρήσεις, και είναι επωφελή για την τοπική οικονομία. Γι' αυτό, όπως είναι άδικοι οι εμπορικοί φραγμοί της ΕΕ, που εμποδίζουν τους γεωργούς της Αφρικής να πωλούν τα προϊόντα τους στην Ευρώπη, το ίδιο άδικοι είναι και οι και έλεγχοι της μετανάστευσης, που εμποδίζουν τους Αφρικανούς να πωλούν την εργασία τους εδώ. Επιπλέον, όταν οι μετανάστες επιστρέψουν στην πατρίδα τους, κουβαλούν μαζί τους νέες δεξιότητες, νέες ιδέες, και χρήματα για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, που μπορούν να τονώσουν την τοπική οικονομία. Τα πρώτα ίντερνετ-καφέ της Αφρικής, Ξεκίνησαν από μετανάστες που επέστρεψαν από την Ευρώπη.

Η Παγκόσμια Τράπεζα υπολογίζει, ότι σε χώρες όπου τα εμβάσματα αποτελούν ένα μεγάλο μερίδιο της οικονομίας (11% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο), έχει μειωθεί το ποσοστό φτώχειας κατά ένα τρίτο. Ακόμη και σε χώρες που λαμβάνουν σχετικά μικρό ποσό από εμβάσματα (2,2% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο), μπορεί να μειωθεί το ποσοστό φτώχειας κατά ένα πέμπτο περίπου. Δεδομένου ότι το πραγματικό ύψος των εμβασμάτων, είναι πολύ υψηλότερο από τα επίσημα στοιχεία, οι επιπτώσεις τους στη φτώχεια είναι πιθανό να είναι ακόμη μεγαλύτερες. Με το να διατηρούν τα παιδιά στο σχολείο, να πληρώνουν για ιατρικές επισκέψεις, και να χρηματοδοτούν νέες επιχειρήσεις, τα εμβάσματα ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη.

Ο John Kenneth Galbraith, δήλωσε «Η μετανάστευση είναι η αρχαιότερη δράση κατά της φτώχειας. Επιλέγει εκείνους που θέλουν βοήθεια πιο πολύ. Είναι καλό για τη χώρα στην οποία πηγαίνουν. Βοηθά να σπάσει το ισοζύγιο της φτώχειας στη χώρα από την οποία προέρχονται. Ποια είναι η διαστροφή της ανθρώπινης ψυχής, που προκαλεί τους ανθρώπους να αντιστέκονται σε ένα τόσο προφανές καλό;» Ψυχολογικές μελέτες επιβεβαιώνουν, ότι η αντίθεση προς τη μετανάστευση, τείνει να προέρχεται από μια συναισθηματική αντιπάθεια κατά των αλλοδαπών.¹³ Ευφυείς αντίπαλοι της μετανάστευσης, κατασκευάζουν στη συνέχεια, μια επιμελημένη σειρά επιχειρημάτων, για να δικαιολογήσουν την προκατάληψη τους. Όταν οι μετανάστες είναι εκτός εργασίας, ζουν εις βάρος του κράτους πρόνοιας, και όταν εργάζονται, κλέβουν τις θέσεις εργασίας μας. Όταν

13 Για παράδειγμα Pittinsky, T. L./S. A. Rosenthal/R. M. Montoya (2007), *Moving Beyond Tolerance: Allophilia Theory and Measurement*, Presented to the Society for Personality and Social Psychology

είναι φτωχοί, κατεβάζουν το βιοτικό επίπεδο, και όταν είναι πλούσιοι, ανεβάζουν τις τιμές. Οι μετανάστες δεν μπορούν να κερδίσουν: είναι καταδικασμένοι είτε το κάνουν, είτε δεν το κάνουν. Αν και είναι σημαντικό να διασκεδαστούν οι φόβοι των ανθρώπων, και να ληφθούν υπόψη τα επιχειρήματα τους, είναι επίσης σημαντικό να τα αναγνωρίζουμε για αυτό που συχνά είναι: δικαιολόγηση της Ξενοφοβίας.

Βεβαίως, ενώ η διαφορετικότητα είναι γενικά ένα καλό πράγμα, μπορεί επίσης να προκαλέσει προβλήματα. Μαθαίνοντας να ζούμε μαζί, μπορεί να είναι δύσκολο, και προκύπτουν προβλήματα. Αλλά οι κοινωνίες έχουν παλέψει με αυτά τα ζητήματα σε όλη την ιστορία. Δεν προκύπτουν μόνο λόγω της μετανάστευσης: Ισχύουν για κάθε άτομο και ομάδα, που πρέπει να βρουν μια θέση στην κοινωνία. Και αν η κοινωνία είναι αρκετά ευρεία ώστε να περιλαμβάνει μοναχές και τρανσέξουαλς, μαρξιστές και ελευθεριακούς, ριζοσπαστικούς οικολόγους και μάντζερς ιδιωτικών κεφαλαίων, σίγουρα μπορεί να αγκαλιάσει τους μετανάστες επίσης.

Οι άνθρωποι δεν χρειάζεται να είναι όλοι όμοιοι, για να μπορούν να ζήσουν μαζί. Πρέπει απλά να σεβόμαστε τις βασικές αρχές, στις οποίες βασίζονται οι κοινωνίες μας: οι νόμοι γίνονται από τους ανθρώπους, όχι από τον θεό. Οι άνθρωποι που κάνουν αυτούς τους νόμους, εκλέγονται. Η ικανότητα τους να νομοθετούν, θεμελιώδεις αρχές, όπως η ελευθερία στα πλαίσια του νόμου, η ισότητα ενώπιον του νόμου, και η ανοχή των διαφορών.

Αυτές δεν είναι «Γερμανικές αξίες», ή «Ευρωπαϊκές αξίες», είναι φιλελεύθερες. Είναι κοινές για πολλούς μη-Ευρωπαίους, και απορρίπτονται από κάποιους Ευρωπαίους, όπως η άκρα δεξιά. Και ενώ οι άνθρωποι δεν μπορούν να αναγκαστούν να πιστεύουν σ' αυτές τις αξίες, μπορούν να κληθούν να τηρήσουν το νόμο: ακόμη και εκείνοι που πιστεύουν ότι οι γυναίκες δεν είναι ίσες με τους άνδρες, πρέπει να τις αντιμετωπίζουν ως τέτοιες.

Φυσικά, όλες οι κοινωνίες υπολείπονται κατά πολύ των υψηλών ιδανικών της φιλελεύθερης δημοκρατίας - οι διακρίσεις είναι διαδεδομένες και η ανεκτικότητα περιορισμένη - αλλά εξακολουθούν να είναι τα πρότυπα που προσδοκούμε, και η βάση της ειρηνικής συνύπαρξης μας. Αλλά αν οι μετανάστες πρέπει να τηρούν τους κανόνες, πρέπει επίσης να επιδιωχθεί να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι.

Δυστυχώς, η συζήτηση για τη μετανάστευση έχει ανακατευτεί με φόβους για τρομοκρατία. Φυσικά, είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι ορισμένοι δυσσαρεστημένοι νέοι, εκφράζουν την αλλοτρίωση τους μέσω του εξτρεμισμού, και ότι μια μικρή μειοψηφία τους, πράγματι θέλουν να ανατινάξουν τους εαυτούς

τους μαζί με άλλους ανθρώπους. Αλλά στιγματίζοντας τους μουσουλμάνους, επειδή μια μικρή μειοψηφία είναι τρομοκράτες, είναι άδικο και αντιπαραγωγικό. Χριστιανοί φονταμενταλιστές βάζουν βόμβες σε κλινικές αμβλώσεων στις ΗΠΑ. Ακροδεξιές παραστρατιωτικές ομάδες έβαλαν τις βόμβες της Οκλαχόμα. Ο IRA έβαζε βόμβες στην Αγγλία, όπως και η ομάδα Baader Meinhof. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της τρομοκρατίας του IRA, εμείς δεν αντιμετωπίζαμε όλο τον Ιρλανδικό λαό ως πιθανή απειλή, και η Βρετανική κυβέρνηση συνέχισε να αφήνει τους Ιρλανδούς πολίτες να ταξιδεύουν ελεύθερα στη Βρετανία, χωρίς διαβατήριο. Οι κυβερνήσεις πρέπει να καταπολεμούν την τρομοκρατία μέσω μέτρων, όπως η αντικατασκοπεία και η επιτήρηση, που είναι στοχευμένα, αναλογικά, και αποτελεσματικά. Η επίθεση κατά της μετανάστευσης, δεν είναι τίποτε από αυτά.

Έχουμε κάθε συμφέρον να εκμεταλλευτούμε όσο γίνεται καλύτερα τη μετανάστευση, διότι σε τελική ανάλυση οι κυβερνήσεις δεν μπορούν να σταματήσουν τη μετακίνηση των ανθρώπων μέσω των συνόρων. Παρά τις προσπάθειες για την οικοδόμηση μιας Ευρώπης Φρούριο, πάνω από ένα εκατομμύριο Ξένοι παρακάμπτουν τις άμυνες της, κάθε χρόνο. Ορισμένοι εισέρχονται κρυφά, ενώ οι περισσότεροι παραβιάζουν τις βίζες τους και στη συνέχεια εργάζονται παράνομα. Ενώ οι δρακόντειες πολιτικές συγκρατούν κάπως τη μετανάστευση, κυρίως τη μετατρέπουν σε λαθρομετανάστευση.

Αυτό δημιουργεί τεράστιο κόστος: μία ανθρωπιστική κρίση, με χιλιάδες να πεθαίνουν κάθε χρόνο, προσπαθώντας να φτάσουν στην Ευρώπη, και πολλοί άλλοι να συλλαμβάνονται. Μια ραγδαία αύξηση των εξόδων των διασυνοριακών ελέγχων και της γραφειοκρατίας. Μια ποινικοποιημένη βιομηχανία λαθρεμπορίου ανθρώπων. Μια διευρυνόμενη παραοικονομία, όπου οι παράνομοι μετανάστες είναι ευάλωτοι στην εκμετάλλευση, οι εργατικοί νόμοι παραβιάζονται και οι φόροι δεν καταβάλλονται. Μια υπονόμηση της πίστης στην κυβέρνηση, αφού οι πολιτικοί δεν μπορούν να τηρήσουν τις υποσχέσεις τους να ανακόψουν τη μετανάστευση. Μια διάβρωση της στάσης έναντι των μεταναστών, οι οποίοι θεωρούνται ως παραβάτες του νόμου και όχι σκληρά εργαζόμενοι και τολμώντες. Και η κακομεταχείριση των προσφύγων, σε μια προσπάθεια για αποτροπή των ανθρώπων που θέλουν να έρθουν για εργασία να υποβάλουν αίτηση για άσυλο, δυσφημίζουν την δέσμευση μας να βοηθήσουμε εκείνους που φεύγουν μακριά από τον τρόμο.

Τα προβλήματα αυτά συνήθως αποδίδονται σε μετανάστες, αλλά οφείλονται στους μεταναστευτικούς ελέγχους μας. Θα πρέπει να είναι προφανές, ακόμη και σε εκείνους που βλέπουν τους μετανάστες ως απειλή, ότι οι συνοριακοί έλεγχοι μας δεν είναι μόνο δαπανηροί και σκληροί, αλλά και αναποτελεσματικοί

και αντιπαραγωγικοί. Αντί να προστατεύουν τους πολίτες, υπονομεύουν την έννομη τάξη, όπως ακριβώς μεγαλύτερη ζημιά έκανε η ποτοαπαγόρευση στην Αμερική, από ό,τι έχει κάνει ποτέ, η κατανάλωση αλκοόλ.

Αυτοί που ισχυρίζονται ότι η λήψη πιο αυστηρών μέτρων θα μπορούσε να σταματήσει τη μετανάστευση, πουλάνε ψεύτικες υποσχέσεις. Ακόμη και αν, με τεράστιο κόστος, η ΕΕ έχτιζε ένα τείχος κατά μήκος των ανατολικών τεράστιων συνόρων της, αν ανέπτυξε μια αρμάδα να περιπολεί τις νότιες ακτές της, αν έψαχνε εξονυχιστικά κάθε όχημα και σκάφος που φθάνει, αν αρνιόταν θεωρήσεις βίζας στους ανθρώπους από τις αναπτυσσόμενες χώρες συνολικά, και αν επέβαλε αυστηρό εσωτερικό έλεγχο σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων να είναι στην χώρα, οι μετανάστες πάλι θα τα ξεπερνούσαν: πλαστά ή κλεμμένα έγγραφα, άνθρωποι που μεταφέρονται λαθραία, δωροδοκούμενοι υπάλληλοι. Αν συνεχίσουμε στον δρόμο αυτό, θα καταλήξουμε να γίνουμε ένα αστυνομικό κράτος. Ακόμη και τότε, τα σύνορα μας θα ήταν το ίδιο διαπερατά. Οι πολιτικοί πρέπει να έχουν το θάρρος να σταματήσουν να διεξάγουν έναν πόλεμο κατά της μετανάστευσης, που δε μπορεί να κερδηθεί, και να αντιμετωπίσουν τη μετανάστευση ως ευκαιρία.

Πιστεύω ότι τα σύνορα μας πρέπει να είναι ανοικτά. Αλλά αν αυτό δεν είναι πολιτικό αποδεκτό για τώρα, η Ευρώπη θα πρέπει τουλάχιστον να ανοίξει μια νομική οδό, για τους ανθρώπους από τις αναπτυσσόμενες χώρες, να έλθουν να εργαστούν εδώ. Με την πάροδο του χρόνου, ελπίζουμε, να μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε μια θέση, όπου τα σύνορα να είναι εντελώς ανοικτά.

Το να πεισθούν οι σκεπτικιστές δεν θα είναι εύκολο. Γι 'αυτό πιστεύω ότι το επιχείρημα για την ελεύθερη μετανάστευση πρέπει να τίθεται σε πολλά επίπεδα: Ως θέση αρχών: αυξάνει την ελευθερία και μειώνει την αδικία. Ως ανθρωπιστική θέση: βοηθά ανθρώπους πολύ φτωχότερους από εμάς. Ως οικονομική θέση: μας κάνει πιο πλούσιους. Ως μια ρεαλιστική θέση: είναι αναπόφευκτη, γι' αυτό είναι προς το συμφέρον όλων να πάρουμε ό,τι το καλύτερο από αυτή. Η ελεύθερη μετακίνηση, δεν είναι μόνο ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διεθνούς αλληλεγγύης, αλλά είναι προς συμφέρον μας.

Το άνοιγμα των συνόρων μας, μπορεί να φαίνεται μη ρεαλιστικό. Αλλά το ίδιο φαινόταν κάποτε, η κατάργηση της δουλείας, ή το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Η εκστρατεία για το δικαίωμα των ανθρώπων να μετακινούνται ελεύθερα, είναι ένας ευγενής σκοπός για την εποχή μας.

Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν για την Ελευθερία

Το Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν για την Ελευθερία, είναι το ινστιτούτο για τη φιλελεύθερη πολιτική στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Αποσκοπεί στην ανάδειξη της ελευθερίας ως βασική αρχή για την αξιοπρέπεια όλων των ανθρώπων σ' όλα τα τμήματα της κοινωνίας και στη Γερμανία και στο εξωτερικό. Με τη διαφύλαξη και ανάπτυξη των νομοθετημένων προγραμμάτων (πολιτική επιμόρφωση, διάλογο, χορηγία ταλέντων, υποστήριξη και συμβουλευτική πολιτική), το Ίδρυμα Φρίντριχ Νάουμαν επιθυμεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση του μέλλοντος.

Στη Γερμανία προσφέρει ευκαιρίες, κυρίως για νέους και ταλαντούχους ανθρώπους να ανταλλάξουν πληροφορίες και εμπειρίες για θέματα τρέχοντος ενδιαφέροντος. Η κύρια προσοχή του εστιάζεται στη μεγαλύτερη κατανόηση της πολιτικής και στην έμπνευση πολιτών για συμμετοχή στην πολιτική διαδικασία.

Στο εξωτερικό, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η αρχή του νόμου και η δημοκρατία αποτελούν τον πυρήνα της δουλειάς των περιφερειακών γραφείων σε πάνω από 60 χώρες στην Ευρώπη, Αφρική, Ασία και Κεντρική Αμερική, με πολλαπλές μορφές διεθνούς και υπερατλαντικού διαλόγου, με προγράμματα που σκοπεύουν να προωθήσουν αυτές τις τρεις αξίες στον κόσμο. Το Ίδρυμα υποστηρίζει πρωτοβουλίες σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, το δημοκρατικό έλεγχο των δυνάμεων ασφαλείας και την ενδυνάμωση των συμμαχιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιπλέον, βοηθά την ανάπτυξη δημοκρατικών και συνταγματικών δομών με την υποστήριξη φιλελεύθερων κομμάτων και ομάδων. Ένα δυνατό δίκτυο από δημοκρατικά κόμματα, οργανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ακαδημαϊκά ιδρύματα αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων του Ιδρύματος στο εξωτερικό. Η κεντρική ιδεατού Ιδρύματος και στη Γερμανία και στο εξωτερικό είναι η πραγμάτωση της ελευθερίας και της προσωπικής ευθύνης.

Χρήσιμοι Σύνδεσμοι

Εισαγωγή και Επικοινωνία

<http://www.en.freiheit.org/About-us/790c709/index.html>

Εκδόσεις του FNF <http://www.en.freiheit.org/Publications/832c725/index.html>

Το Φιλελεύθερο Ινστιτούτο του Ιδρύματος

<http://www.en.freiheit.org/Liberal-Institute/833c731/index.html>

Ευρωπαϊκό Φιλελεύθερο Φόρουμ

Το Ευρωπαϊκό Φιλελεύθερο Φόρουμ, που ιδρύθηκε το φθινόπωρο του 2007 είναι ένας μη κερδοσκοπικός Ευρωπαϊκός οργανισμός της φιλελεύθερης οικογένειας. Το Ευρωπαϊκό Φιλελεύθερο Φόρουμ φέρνει κάτω από μια ομπρέλα φιλελεύθερους ομίλους σκέψης, πολιτικά ιδρύματα και ινστιτούτα απ' όλη την Ευρώπη για να παρατηρήσουν, να αναλύσουν και να συμβάλλουν στο διάλογο για τα θέματα της Ευρωπαϊκής πολιτικής και τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής συνεργασίας μέσα από την Παιδεία, την επιμόρφωση, την έρευνα και την προώθηση της ιδέας του ενεργού πολίτη εντός της ΕΕ.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Φιλελεύθερου Φόρουμ είναι:

- Να υπηρετήσει ως πλαίσιο ομίλους σκέψης, εθνικών πολιτικών ιδρυμάτων, ινστιτούτων, ακαδημιών και εξεχόντων φιλελεύθερων προσωπικοτήτων για να εργασθούν μαζί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Να αναπτύξει στενές σχέσεις με και μεταξύ των μελών του, τις κοινοβουλευτικές ομάδες των εθνικών κοινοβουλίων, το κόμμα της Συμμαχίας Φιλελεύθερων και Δημοκρατών για την Ευρώπη (ALDE party) στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, τη Φιλελεύθερη Διεθνή (Liberal International LI), την παγκόσμια ομοσπονδία φιλελεύθερων κομμάτων και την Ευρωπαϊκή Φιλελεύθερη Νεολαία (LYMEC), τη νεολαία του ALDE.
- Να παρατηρήσει, να αναλύσει και να συμβάλλει στο διάλογο για την Ευρωπαϊκή πολιτική, και τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσα από την παιδεία, την επιμόρφωση, την έρευνα και την προώθηση της ταυτότητας του ενεργού Ευρωπαίου πολίτη.
- Να ενδυναμώσουν το φιλελεύθερο, δημοκρατικό και μεταρρυθμιστικό κίνημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην υπόλοιπη Ευρώπη.
- Να αναζητήσουν μια κοινή θέση, ως μια μεταφορά εμπειρίας από τα συμβεβλημένα μέλη σ όλα τα σημαντικά θέματα που επηρεάζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Να υποστηρίξουν το σύστημα της φιλελεύθερης δημοκρατίας σε όλη την Ευρώπη και την περιφέρεια της.

- Να ενημερώσουν το κοινό και να το προσκαλέσουν να συμμετέχει στην οικοδόμηση μια ενωμένης Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας.
- Να υποστηρίξουν και να συνδιοργανώσουν Ευρωπαϊκά σεμινάρια, συνέδρια και μελέτες στα παραπάνω θέματα μαζί με τους μετόχους.

Χρήσιμοι Σύνδεσμοι

Εισαγωγή

http://www.liberalforum.eu/about_whatismself.html

Εκδόσεις

<http://www.liberalforum.eu/publications.html>

Επικοινωνία

<http://www.liberalforum.eu/contact.html>

Για το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών -Μάρκος Δραγούμης

Το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών (ΚεΦιΜ) Μάρκος Δραγούμης αποτελεί αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, με σκοπό τη προβολή, διάδοση και ανάπτυξη των φιλελεύθερων ιδεών στη πολιτική ζωή της χώρας μας.

Επιδιώκει να συμβάλει στον εμπλουτισμό της δημόσιας συζήτησης στους τομείς της οικονομίας, της εκπαίδευσης, της δημόσιας διοίκησης, της εξωτερικής πολιτικής και του περιβάλλοντος, στη κατεύθυνση της πληρέστερης γνώσης των θεσμών της ανοιχτής κοινωνίας και οικονομίας.

Στις δραστηριότητες του περιλαμβάνονται εκδόσεις έργων της φιλελεύθερης βιβλιοπαγωγής και κειμένων εργασίας των συνεργατών του, η διοργάνωση ανοιχτών συζητήσεων και επιμορφωτικών σεμιναρίων σε τακτική βάση καθώς και, η δικτύωση προσώπων, πολιτικών ινστιτούτων και λοιπών φορέων που δραστηριοποιούνται στην ίδια κατεύθυνση.

Το ΚεΦιΜ διοικείται από τριμελές διοικητικό συμβούλιο και το έργο του συνεπικουρείται από πολυμελές επιστημονικό συμβούλιο, το οποίο απαρτίζεται από ενεργά μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας και ανεξάρτητους διανοητές. Το ΚεΦιΜ -Μάρκος Δραγούμης συνεργάζεται με ερευνητικούς φορείς του εξωτερικού, μεταξύ των οποίων το European Liberal Forum (ELF), το ινστιτούτο πολιτικής σκέψης του Ευρωπαϊκού Φιλελεύθερου Κόμματος (ALDE).

www.libertyforum.gr
liberty_forum@greekliberals.net

Μάρκος Δραγούμης

Μαχητικός και παραγωγικός δημοσιογράφος, ερευνητής και αρθρογράφος από το 1960 μέχρι το θάνατό του έχει δημοσιεύσει πλήθος άρθρα, μελέτες, βιβλία και μεταφράσεις με οικονομικό και πολιτικό-ιστορικό περιεχόμενο.

Σημαντικοί σταθμοί στη ζωή του η δίχρονη εξορία του στον Αϊ Στράτη, αρχές του '50, η εκλογή του ως βουλευτής της ΕΔΑ το '57 και η παραίτησή του υπέρ του Μερκούρη, το κίνημα ειρήνης του '60, ο αντιδικτατορικός αγώνας με το ΠΑΜ το 67-74, η έντονη κριτική του στον υπαρκτό αλλά και το θεωρητικό σοσιαλισμό, η πορεία προς το φιλελευθερισμό το '70, η διεύθυνση των γραφείων τύπου των ελληνικών πρεσβειών στο Λονδίνο, τη Βαρσοβία και αλλού, η διεύθυνση της ελληνικής μεταφραστικής υπηρεσίας της Ε.Ε. στις Βρυξέλες τη δεκαετία του '90. Απεβίωσε στις 2 Ιουλίου 2011.

Πορεία προς τον Φιλελευθερισμό

Η πρώτη έκδοση του ΚΕΦΙΜ-Μάρκος Δραγούμης είναι η επανέκδοση του εμβληματικού βιβλίου του Μάρκου Δραγούμη: Πορεία προς τον Φιλελευθερισμό. Μπορείτε να το προμηθευτείτε σε όλα τα κεντρικά βιβλιοπωλεία ή να το παραγγείλετε από το ΚΕΦΙΜ (με email στη διεύθυνση: liberty_forum@greekliberals.net)

ISBN: 960-02-2489-7

ISBN 13: 978-960-02-2489-4

ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΜΑΣ

Μπορείτε να καταθέσετε δωρεές στο παρακάτω λογαριασμό Τράπεζα Πειραιώς

IBAN: GR76 0172 0650 0050 6505 6609 809

Το ίδρυμα Φρήντριχ Νάουμαν για την Ελευθερία σε συνεργασία με το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών-Μάρκος Δραγούμης έχουν εκδόσει τη συλλογή δοκιμίων με το τίτλο 'Το Μικρό Βιβλίο του Φιλελεύθερισμού'

Το βιβλίο μπορείτε να το διαβάσετε στον ιστότοπο του ΚΕΦΙΜ και να το προμηθευτείτε στέλνοντας ένα email στη διεύθυνση liberty_forum@greekliberals.net ή από τα γραφεία του ιδρύματος Φρήντριχ Νάουμαν στην Αθήνα, Ομήρου 54.

«Η πνευματική οκνηρία είναι ένας από τους κυριότερους εχθρούς της ελευθερίας. Επομένως, ο Φιλελεύθερισμός ως ο πολιτικός εγγυητής της ελευθερίας απαιτεί διαρκή διανοητικά ερεθίσματα.

Με αυτή την έκδοση το Φιλελεύθερο Ινστιτούτο του Ιδρύματος Φρήντριχ Νάουμαν και το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών-Μάρκος Δραγούμης προσφέρουν αυτά τα ερεθίσματα. Το βιβλίο προσφέρει ένα πλαίσιο ιδεών που συνεισφέρουν στην υποστήριξη και ανάπτυξη μιας πολιτικής και οικονομικής τάξης με όρους ελεύθερης ανταγωνιστικής πολιτείας καθώς και μιας οικονομίας της αγοράς που επιδιώκει να πραγματοποιήσει το φιλελεύθερισμό σε μια αναλλοίωτη μορφή του.»

Εαν επιθυμείτε να στηρίξετε το έργο μας:
Commerzbank Berlin
BIC 100 400 00
Λογαριασμός για δωρεές: 266 9661 04
Θα εκδοθεί απόδειξη για κάθε δωρεά

Για τον συγγραφέα

Ο Philippe Legrain είναι δημοσιογράφος και συγγραφέας, με κύρια θεματολογία την παγκοσμιοποίηση, τη μετανάστευση, και τα Ευρωπαϊκά ζητήματα. Σπούδασε οικονομικά και πολιτική της παγκόσμιας οικονομίας, στο London School of Economics, και εργάστηκε στη συνέχεια, μεταξύ άλλων, για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Μετά το πρώτο βιβλίο του: Ανοιχτός Κόσμος: Η αλήθεια για την Παγκοσμιοποίηση (Open World: The Truth about Globalisation), δημοσίευσε το 2007 ένα ακόμη βιβλίο με τίτλο: Μετανάστες: Η χώρα σας τους χρειάζεται (Immigrants: Your country needs them).